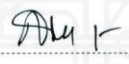

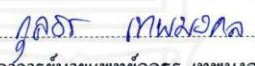
หัวข้อวิทยานิพนธ์ อุปสรรคในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ : กรณีศึกษาหน่วยพัฒนางาน
ประจำงานวิจัย คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล
ชื่อและนามสกุล นางศศิธร วัฒนกุลานุรักษ์
แขนงวิชา การบริหารการพยาบาล
สาขาวิชา พยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร. สมใจ พุทธาพิทักษ์ผล
2. อาจารย์นายแพทย์กุลธร เทพมงคล

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2557

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

 ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วันเพ็ญ ภิญโญภาสกุล)

 กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมใจ พุทธาพิทักษ์ผล)

 กรรมการ
(อาจารย์นายแพทย์กุลธร เทพมงคล)

 ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(ศาสตราจารย์ ดร. สิริวรรณ ศรีพล)

ชื่อวิทยานิพนธ์ อุปสรรคในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์: กรณีศึกษาหน่วยพัฒนางานประจำส่วนงานวิจัย
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

ผู้วิจัย นางศศิธร วัฒนกุลานุรักษ์ **รหัสนักศึกษา** 2515100648 **ปริญญา** พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการพยาบาล) **อาจารย์ที่ปรึกษา** (1) รองศาสตราจารย์ ดร. สมใจ พุทธาพิทักษ์ผล (2) อาจารย์ นายแพทย์กุลธร เทพมงคล
ปีการศึกษา 2556

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงบรรยายนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการรับรู้อุปสรรคในการนำผลการวิจัยจากโครงการวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนจากหน่วยพัฒนางานประจำส่วนงานวิจัย คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ระหว่าง พ.ศ.2547 ถึง พ.ศ.2553 ไปใช้ 2) เปรียบเทียบการรับรู้อุปสรรคในการนำผลการวิจัยไปใช้ระหว่างกลุ่มผู้สร้างงานวิจัยกับกลุ่มผู้ใช้งานวิจัย และ 3) เปรียบเทียบการรับรู้อุปสรรคในการนำผลการวิจัยไปใช้ระหว่างกลุ่มโครงการที่มีการนำผลการวิจัยไปใช้น้อยกว่าร้อยละ 50 กับกลุ่มโครงการที่มีการนำผลการวิจัยไปใช้มากกว่าร้อยละ 50

การวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะคือระยะที่ 1 การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างได้แก่กลุ่มผู้สร้างและกลุ่มผู้ใช้งานวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนจากหน่วยพัฒนางานประจำส่วนงานวิจัย คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ระหว่าง พ.ศ.2547 พ.ศ.2553 ใน 68 โครงการ จำนวน 147 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) แบบประเมินการนำผลการวิจัยที่ลงสู่การปฏิบัติของโครงการพัฒนางานประจำส่วนงานวิจัย 2) แบบบันทึกข้อมูลทั่วไป และ 3) แบบสอบถามอุปสรรคในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ของฟังก์และคณะ (Funk et.al., 1991) ประกอบด้วยข้อคำถาม 4 ด้าน จำนวน 29 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน และส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์, Independent t test and Mann Whitney U test ระยะที่ 2 การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เกี่ยวข้องกับโครงการวิจัยเป็นรายบุคคล จำนวน 15 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้อุปสรรคในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ด้านองค์การสูงสุด ($Md=2.20, IQR=0.78$) โดยอุปสรรคสูงสุดรายข้อสามลำดับแรกได้แก่ ไม่มีเวลาอ่านงานวิจัย (ร้อยละ 55.7) ไม่มีเวลาในขณะปฏิบัติงานในการคิดค้นหรือนำผลการวิจัยไปใช้ (ร้อยละ 50.3) และรู้สึกไม่มีอำนาจหน้าที่ในการเปลี่ยนแปลงกระบวนการปฏิบัติงาน (ร้อยละ 46.1) 2) กลุ่มผู้ใช้งานวิจัยมีการรับรู้อุปสรรคในการนำผลการวิจัยไปใช้โดยรวมสูงกว่ากลุ่มผู้สร้างงานวิจัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และ 3) การรับรู้อุปสรรคระหว่างกลุ่มโครงการที่มีการนำไปใช้น้อยกว่าร้อยละ 50 และกลุ่มที่มีการนำผลการวิจัยไปใช้มากกว่าร้อยละ 50 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p>0.05$) ถึงเอื้ออำนวยในการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานที่กลุ่มตัวอย่างต้องการมากที่สุดได้แก่การประชุมกลุ่มย่อยเพื่อฟังความเห็น

คำสำคัญ การพัฒนางานประจำส่วนงานวิจัย การนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ การรับรู้อุปสรรค

Thesis title: Barriers to Research Utilization: A Case Study at the Routine to Research Unit (R2R), the Faculty of Medicine, Siriraj Hospital
Researcher: Mrs. Sasithorn wattanagulanurak; **ID:** 2515100648;
Degree: Master of Nursing Science (Nursing Administration);
Thesis advisors: (1) Dr. Somjai Puttapitukpol, Associate Professor;
 (2) Dr. Kullathorn Thepamongkhon; **Academic year:** 2013

Abstract

The purposes of this descriptive research were: 1) to explore perception of barriers to apply research results from research projects funded by the Routine to Research Unit, the Faculty of Medicine, Siriraj Hospital during 2004-2010, 2) to compare perception of barriers to research utilization between two groups: developer and user, and 3) to compare perception of barriers to research utilization between two groups of the developers whose research projects were utilized less than 50 percent and more than 50 percent.

The research was conducted into 2 phases. *The first phase*, the quantitative data were collected. The sample included 147 developers and users of the 68 research projects which were funded by the Routine to Research Unit, the Faculty of Medicine Siriraj Hospital during 2004-2010. The research instruments consisted of :1) the research utilization evaluation form, 2) the general data record form, and 3) the BARRIERS to research utilization scale, developed by Funk et. al. (1991), which consists of 4 factors in 29 items. Data were analyzed by using descriptive statistics, independent t-test, and Mann Whitney U test. *The second phase*, the qualitative data were collected by in-depth interview with 15 stakeholders of research projects and data were analyzed by content analysis.

The results show as follows. 1) The sample rated that they perceived barriers to use research results for the benefits of their organization at the highest level (Md=2.20, IR=0.78). The third highest scores were: (a) lack of time to read research (55.7%), (b) insufficient time to search for new ideas or implement research results while working (50.3%), and (c) lack of authority to change a process of working (46.1%). 2) The user group perceived barriers to research utilization significantly higher than the developer ($p < 0.001$). Finally, 3) there was no statistical significant difference of the perception of barriers to research utilization between developers whose research projects were utilized less than 50 percent and more than 50 percent ($p > 0.05$). The sample needed small group discussion most to facilitate the utilization of their research results.

Keywords: Routine to Research, Research Utilization, Barrier to Research Utilization

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ใช้เวลาการดำเนินงานนานกว่า 3 ปี จึงสำเร็จลุล่วง ด้วยความช่วยเหลือของบุคคลหลายท่าน ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. สมใจ พุทธาพิทักษ์ผล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็นต่างๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการทำวิจัย อีกทั้งยังกรุณาและอดทนในการช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินงาน ขอขอบพระคุณ อาจารย์นายแพทย์กุลธร เทพมงคล อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม และ Facilitator ของหน่วยพัฒนางานประจำสู่การวิจัย คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลเป็นอย่างสูง ที่กรุณาให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ ช่วยเหลือ ตลอดจนให้กำลังใจในการดำเนินงานตลอดมา ขอขอบคุณ คุณลดาทิพย์ สุวรรณ คุณอัญชิสา ทวีธรรมเจริญ และเจ้าหน้าที่หน่วยพัฒนางานประจำสู่การวิจัย คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลทุกคนที่ให้ความช่วยเหลืออย่างดียิ่งในทุกด้าน เพื่อให้การวิจัยดำเนินการจนสำเร็จ ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วันเพ็ญ ภิญโญภาสกุล ที่กรุณาสละเวลา เป็นประธานการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์

สุดท้ายผู้วิจัยขอขอบพระคุณ บิดามารดา และครอบครัวอันเป็นที่รักยิ่ง ซึ่งให้การสนับสนุนทั้งด้านกำลังใจ ทรัพย์ กำลังใจ และอื่นๆ ตลอดมา จนสำเร็จการศึกษา ผู้วิจัยถือว่าความสำเร็จครั้งนี้เป็นของครอบครัวด้วยเช่นกัน

ศศิธร วัฒนกุลานุรักษ์

พฤษภาคม 2557

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	6
กรอบแนวคิดการวิจัย	7
คำถามการวิจัย	9
ขอบเขตของการวิจัย	9
นิยามศัพท์เฉพาะ	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	12
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	13
การนำหลักฐานเชิงประจักษ์มาใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงาน	14
การนำผลงานวิจัยมาใช้ในทางคลินิก (Research Utilization: RU)	23
ตัวอย่างงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	27
โครงการพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย (Routine to Research Project: R2R) คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล	34
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	38
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	38
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	39
การเก็บรวบรวมข้อมูล	41
การวิเคราะห์ข้อมูล	42
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	43

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ตอนที่ 1 ลักษณะกลุ่มตัวอย่างและการนำผลการวิจัยลงสู่การปฏิบัติของ หน่วยพัฒนา งานประจำผู้การวิจัย (Routine to Research Unit: R2R)	
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล	44
ตอนที่ 2 การรับรู้อุปสรรคในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์	48
ตอนที่ 3 การรับรู้อุปสรรคในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ของกลุ่มผู้สร้าง งานวิจัยและกลุ่มผู้ใช้งานวิจัย	51
ตอนที่ 4 การรับรู้อุปสรรคในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ของกลุ่มโครงการวิจัย ที่มีการนำไปใช้ประโยชน์น้อยกว่าร้อยละ 50 และกลุ่มโครงการวิจัยที่มีการ นำประโยชน์มากกว่าร้อยละ 50	53
ตอนที่ 5 ความต้องการสิ่งเอื้ออำนวยในการนำผลการวิจัยออกสู่การใช้ประโยชน์	58
ตอนที่ 6 การรับรู้อุปสรรคและความต้องการสิ่งเอื้ออำนวยในการนำผลการวิจัย ไปใช้ประโยชน์จากแบบสอบถามปลายเปิด	60
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	64
สรุปการวิจัย	64
อภิปรายผล	68
การรับรู้อุปสรรคในการนำผลการวิจัยจากโครงการพัฒนางานประจำผู้การวิจัย คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาลไปใช้ประโยชน์	68
ข้อเสนอแนะ	77
บรรณานุกรม	81
ภาคผนวก	87
ก เอกสารรับรองโครงการวิจัย	88
ข เอกสารชี้แจงผู้ร่วมวิจัย หนังสือแสดงเจตนายินยอมเข้าการวิจัย แบบสอบถาม	91
ค แบบประเมินการนำเสนอผลงานวิจัยสู่การปฏิบัติ	101
ประวัติผู้วิจัย	103

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 4.1	จำนวนและร้อยละของลักษณะกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน	45
ตารางที่ 4.2	ข้อมูลโครงการวิจัย จำแนกตามระดับการนำไปใช้ประโยชน์ ชนิดของงานวิจัย และปีดำเนินการเสร็จสิ้น	47
ตารางที่ 4.3	ค่ามัธยฐานและส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์ของการรับรู้อุปสรรคในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์จำแนกรายด้าน	48
ตารางที่ 4.4	ร้อยละของการรับรู้อุปสรรครายข้อในแต่ละด้านที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าเป็น อุปสรรคระดับปานกลางและระดับมาก	50
ตารางที่ 4.5	เปรียบเทียบค่ามัธยฐานและส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์การรับรู้อุปสรรคในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ระหว่างกลุ่มผู้สร้างงานวิจัย(Research group) กับกลุ่มผู้ใช้งานวิจัย (User group)	52
ตารางที่ 4.6	ค่ามัธยฐาน และส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์การรับรู้อุปสรรคในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มที่มีระดับการนำไปใช้ต่างกัน จาก 68 โครงการวิจัย	53
ตารางที่ 4.7	ค่ามัธยฐาน และส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์การรับรู้อุปสรรคในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มโครงการวิจัยที่มีระดับการนำผลการวิจัยไปใช้แตกต่างกัน จำนวน 68 โครงการวิจัย	54
ตารางที่ 4.8	ค่ามัธยฐาน และส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์การรับรู้อุปสรรคในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ระหว่างกลุ่มผู้สร้างงานวิจัยกับกลุ่มการผู้ใช้งานวิจัยของกลุ่มโครงการวิจัยที่มีระดับการนำผลการวิจัยไปใช้ต่างกัน จำนวน 68 โครงการวิจัย	55
ตารางที่ 4.9	ค่ามัธยฐานและส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์การรับรู้อุปสรรคในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ ระหว่างโครงการวิจัยที่มีการตีพิมพ์ผลการวิจัยกับโครงการวิจัยที่ไม่มีการตีพิมพ์ผลการวิจัยในกลุ่มโครงการวิจัยที่มีระดับการนำไปใช้แตกต่างกัน	57
ตารางที่ 4.10	ร้อยละ และจำนวนครั้งของความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มโครงการที่มีระดับการนำผลการวิจัยไม่แตกต่างกัน	59

ญ

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 องค์ประกอบของการปฏิบัติตามหลักฐานเชิงประจักษ์ 16

